

суду; виключення можливості оскарження рішення поліцейського щодо винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника (тобто надання більшої автономії поліцейським у прийнятті рішень щодо застосування заходів впливу на кривдників); запровадження використання електронного браслету з метою виконання рішення суду щодо обмеження наближення його жертви насильства за рішенням суду.

1. Про попередження насильства в сім'ї: Законом України від 15 листопада 2001 р. № 2789-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. №10. Ст.70.

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України 7 грудня 2017 року 2229-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Стор. 32. С. 35.

3. Міжнародний досвід попередження та протидії домашньому насильству: монографія / А.О. Галай, В.О. Галай, Л.О. Головка, В.В. Муранова та ін. За заг. ред. А.О. Галай. – К.КНТ. 2014. 160 с.

4. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання: навчально-методичний посібник для курсантів вищих навчальних закладів МВС України /Укладачі: Запорожцев А.В., Лабунь А.В., Заброда Д.Г., Басиста І.В., Дроздова І.В., Брижик В.О., Мусієнко О.М. – Київ, 2012. – 246с.

5. Горбова Г.О. Зарубіжний досвід у сфері протидії насильства в сім'ї (на прикладі окремих країн Європи). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки*. Випуск 2-3. Том 3. 2015. С. 211-215.

6. Легенька М. М. Зарубіжний досвід протидії насильству в сім'ї та можливості його використання в Україні. *Право і безпека*. 2017. № 4 (67). С.111-116.

7. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція). Довідник для членів парламенту. Київ, К. І.С., 2014 р. 21 с.

Миронюк Станіслава Анатоліївна
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ В СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ НАДАВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ТА СЕРВІСНИХ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Основною метою діяльності Національної поліції України, визначеною Законом України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року (далі - Закон) [1], є служіння суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Основними принципами діяльності поліції серед інших визначено відкритість і прозорість, а також взаємодія з населенням на принципах партнерства, що в свою чергу закладає основи для повернення довіри до цього право-

охоронного органу та його законної діяльності спрямованої в першу чергу на обслуговування громадян в правоохоронній сфері. Виходячи з нової «обслуговуючої» функції поліції, основним замовником поліцейських послуг є народ України, її громадяни, за рахунок сплати податків утримує поліцію, а тому повинні мати законодавчо визначені гарантії якісного сервісного обслуговування поліцією потреб населення у сфері забезпечення правопорядку та безпеки. Статтею 3 Закону України «Про Національну поліцію» нормативно визначені завдання поліції, які полягають у наданні поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. Таким чином, законодавець вперше в законодавчому акті застосував поняття «поліцейські послуги», що вказує на позитивну тенденцію щодо переорієнтації діяльності певних підрозділів поліції на соціальну складову, і що започатковує новий напрям діяльності поліції, який полягає в наданні соціальних та сервісних послуг суспільству та окремим його членам у рамках здійснення правоохоронної діяльності [1]. Навіть наскрізний аналіз законодавства, а саме ст. 23 Закону вказує, що із 30 завдань поліції, 11 з них, тобто майже 40% тим чи іншим чином пов'язані з наданням поліцією соціальних та сервісних послуг в тих чи інших різновидах правоохоронної сфери, що ще раз вказує на суттєвість соціальної та сервісної функції поліції.

Отже все вищезазначене вказує на необхідність вироблення ефективної та науково обґрунтованої національної моделі реалізації соціальної та сервісної функції поліції з урахуванням міжнародних стандартів такої діяльності поліцейських структур зарубіжних країн. В межах вирішення цієї комплексної задачі доцільно з'ясувати поняття та види соціальних та сервісних послуг Національної поліції.

Слід зауважити, що Закон України «Про Національну поліцію» чітко не визначає функції поліції. На відмінну від нього попередній Закон України «Про міліцію» унормовував такі функції поліції: адміністративну, профілактичну, оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну, виконавчу та охоронну (на договірних засадах) функції. Однак в ньому дещо звужено було визначено поліцейські функції, передусім ухил здійснювався в сторону пріоритетності правоохоронної та адміністративно-каральної функції міліції, що не відтворює всю сутність та основне спрямування діяльності даного правоохоронного органу держави. Ми підтримуємо законодавчий прагматизм щодо розширення поліцейських функцій, які опосередковано визначені в Законі «Про Національну поліцію», в основу якого покладено широку обслуговуючу функцію цього органу, яка спрямована на надання поліцейських послуг у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, надання послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин

або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги, яка визначена в ст. 3 Закону через визначення завдань поліції. Це в більшій мірі відповідає цілепокладальному призначенню цього органу з урахуванням переорієнтації всього інституту державної служби на обслуговування потреб демократичного суспільства. У зв'язку з цим, на сьогодні слід вести мову про пріоритетність публічно-сервісної функції поліції, яка має широкий спектр реалізації від надання інформаційних (як різновиду адміністративних) послуг населенню, вжиття заходів загальної превенції до застосування адміністративного та кримінального примусу.

Нижче необхідно з'ясувати поняття та види соціальних та сервісних послуг Національної поліції. Поняття соціальних послуг дано в Законі України «Про соціальні послуги», під якими слід розуміти - комплекс заходів з надання допомоги особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати, з метою розв'язання їхніх життєвих проблем [2]. Виходячи з аналізу норм Закону «Про соціальні послуги» та самої природи соціальних послуг можна стверджувати, що Національна поліція не є основним суб'єктом їх надання, оскільки основною формою соціальних послуг є матеріальна допомога та соціальне обслуговування і їх надають спеціально створені органи публічної влади – Міністерство соціальної політики України, Фонд соціального захисту інвалідів, соціальні служби. Однак, якщо здійснити аналіз видів соціальних послуг визначених законом та співставити їх з функціями поліції, можна зробити висновок, що Національна поліція надає такі види соціальних послуг: 1) юридичні послуги - надання консультацій з питань чинного законодавства, здійснення захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, сприяння застосуванню державного примусу і реалізації юридичної відповідальності осіб, що вдаються до протиправних дій щодо цієї особи (оформлення правових документів, захист прав та інтересів особи, інша правова допомога тощо); 2) інформаційні послуги - надання інформації, необхідної для вирішення складної життєвої ситуації (довідкові послуги); розповсюдження просвітницьких та культурно-освітніх знань (просвітницькі послуги); поширення об'єктивної інформації про споживчі властивості та види соціальних послуг, формування певних уявлень і ставлення суспільства до соціальних проблем (рекламно-пропагандистські послуги).

Таким чином Національна поліція потенційно може надавати та надає такі види соціальних послуг: 1) здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень, які перебувають у складних життєвих обставинах (здійснює моніторинг способу життя членів сім'ї, яка перебуває у складних життєвих ситуаціях, зокрема щодо витрачання коштів матеріальної не на вирішення складних життєвих обставин, а наприклад на придбання та розпивання членами сім'ї спиртних напоїв); 2) вживає всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи

адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я; 3) вживає заходів для визначення осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе (бесіди з безпритульними людьми на предмет їх ідентифікації та причин і умов за яких вони не мають можливість користуватися житлом та належними умовами проживання; виявлення неповнолітніх осіб, які схильні до бродяжництва, жебрацтва та передача їх відповідним соціальним органам та установам); 4) у межах своєї компетенції, визначеної законом, здійснює контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів щодо опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, вживає заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, правопорушенням серед дітей, а також соціального патронажу щодо дітей, які відбували покарання у виді позбавлення волі; 5) вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі відповідно до ст. 6 Закону «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [3]; 6) вживає заходів щодо інформування громадськості про діяльність поліції та тих законних заходів, які здійснює поліція шляхом обмеження конституційних прав громадян (розміщуючи відповідну інформацію про діяльність поліції на рекламних платформах, буклетах), демонструючи соціальну роботу поліції шляхом поширення відеороликів, відеофільмів, серіалів про роботу поліції в інформаційному просторі (на телебаченні, в соціальних інформаційних мережах та ін.). Слід зауважити, що тільки частина соціальних послуг, які надаються підрозділами Національної поліції знайшли своє нормативне закріплення.

Що стосується сервісних послуг, які надаються підрозділами Національної поліції, то їх система більш менш нормативно визначена Постановою КМУ від 4 червня 2007 р. № 795 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання»[4].

З урахуванням вищезазначеного слід зазначити, що під соціальними послугами, які надаються підрозділами Національної поліції слід визнати комплекс превентивних та постпревентивних заходів, які надаються поліцією з метою недопущення порушення соціальних прав громадян, надання допомоги особам, окремим соціальним групам, які потребують отримання від поліцейської правової допомоги, або перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самотійно їх подолати. В свою чергу під сервісними послугами поліції слід розуміти комплекс адміністративних послуг, які здійснюються як правило на платних засадах за сприяння кадрового, ресурсного, інформаційного забезпечення поліції з метою реалізації законних прав і свобод громадян та юридичних осіб.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст.379.
2. Про соціальні послуги: Закон України від 19 червня 2003 року № 966-IV. *Відомості Верховної Ради України* 2003. № 45. Ст.358
3. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст.35.
4. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання: Постанова КМУ від 4 червня 2007 р. № 795. *Офіційний вісник України від 18.06.2007. № 42. Стор. 69. Ст. 1671.*

Москалець Андрій Петрович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Пархоменко Анастасія Олегівна,
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ З МЕТОЮ САМОЗАХИСТУ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

На сьогоднішній день питання легалізації зброї в українській державі є дуже актуальним. Воно турбує українців з моменту здобуття незалежності. Про це свідчить, зокрема, спроби прийняття низки законів, що б дозволило регулювати дане питання на належному рівні. Перший проект, що був поданий до Верховної Ради України підготували народні депутати В.В. Костицький та П.Л. Фріс ще в 1994 році, але він так і залишився без розгляду. Наразі дослідження даного питання теж не стоїть на місці.

Актуальність теми пояснюється також тим, що на даний момент в Україні ускладнюється рівень криміногенної обстановки, на що впливає велика кількість вчинення злочинів серед населення з використанням вогнепальної зброї. Бойові події на Сході нашої країни, а також нестабільна політична ситуація в країні, пов'язана з неконтрольованим обігом зброї викликають підвищення рівня кримінальних правопорушень саме із застосуванням зброї.

На основі вищезазначених факторів у людей все частіше виникає потреба в здійсненні самооборони, зростає рівень правосвідомості громадян. Важливо, що право людей на самозахист закріплено на конституційному рівні, а оскільки зброя є одним із знарядь захисту, суспільство турбує питання її ле-